

Verslag werkgroep Industrie 5 februari 2016

Concept 19-2

Deelnemers

Aanwezig: Gerard Beukema (gemeente Delfzijl, voorzitter), Frans Alting (SBE), 5.1.2e (provincie Groningen), 5.1.2e (VRG), 5.1.2e (TNO), 5.1.2e (Teijin Aramid), 5.1.2e (SodM), 5.1.2e (ministerie van EZ), 5.1.2e (Deltares), 5.1.2e (gemeente Delfzijl/gemeente Eemsmond), 5.1.2e (NAM), 5.1.2e (AkzoNobel), 5.1.2e (ministerie van IenM), 5.1.2e (ODG), Cor Zijderveld (SBE), 5.1.2e (NCG, secretaris).
Afwezig: Peter Bruinenberg (Avebe), Nicole Steenberg (NCG), 5.1.2e (ministerie van SZW)

1. Opening

Gerard Beukema constateert dat de werkgroep duidelijk in een behoefte voorziet, getuige de grote opkomst, en spreekt de hoop uit dat overheden en bedrijfsleven in deze groep tot constructieve afspraken kunnen komen.

2. Doel en uitgangspunten van de werkgroep

Onder dit agendapunt werden reacties verzameld op § 3 van het plan van aanpak (zie bijlage 1).

- 5.1.2e: IenM heeft het plan van aanpak nog niet kunnen afstemmen en maakt daarom nog een voorbehoud.
- Frans Alting: continuïteit t.a.v. werkgelegenheid is een belangrijk element voor in het plan van aanpak (actie secretaris)

3. Wat is er tot nu toe gebeurd

3a) Aanpak vanuit SBE

- Cor Zijderveld licht toe hoe SBE in 2013 de basis heeft gelegd voor het huidige onderzoek naar aardbevingsbestendigheid.
- De SBE-werkgroep Aardbevingen gaat zijn vergaderschema zodanig afstemmen dat de vergaderingen altijd minstens een week eerder zijn dan die van de werkgroep Industrie.

3b) Onderzoeken Chemiepark Delfzijl

- 5.1.2e licht dit onderzoek toe, onder verwijzing naar de verklaring daarover op de website van het Chemiepark (zie bijlage 4). Het onderzoek is begonnen voordat de handreiking van Deltares beschikbaar was. De chlooropslag en -leidingen zijn als prioriteit naar voren gekomen, dus het verdere onderzoek heeft zich daarop gericht.
- Er zijn nog drie lopende acties. Om te beginnen loopt er een QRA-pilot, d.w.z. een proef naar de manier waarop de faalkansberekeningen verbonden kunnen worden aan de verplichte kwantitatieve risicoanalyse (QRA). Er is een regiegroep o.l.v. 5.1.2e waarin o.m. IenM en het RIVM betrokken zijn.
- De tweede openstaande actie is een controle op de berekeningen aan de hand van de nieuwe pga-kaart en de update van de handreiking van Deltares. De derde actie is het nader beschouwen van de ondiepe ondergrond, met name wat betreft mogelijke effecten van verweking (zie ook agendapunt 5a).
- 5.1.2e op dit moment heeft Teijin Aramid fase 2 in concept gereed. De methode zal nu worden beoordeeld door Deltares. Wat belangrijk is om te realiseren is dat dit niet betekent dat alle insluitsystemen zijn bekeken. Alleen de zeer hoog risico systemen uit fase 1 (~ 5 % van de insluitsystemen) zijn nu bekeken en afhankelijk van de uitkomsten zal er een vervolg nodig zijn; zowel geavanceerdere berekeningen en/of voor de overige insluitsystemen. Daarnaast zullen de berekeningen deels opnieuw gedaan moeten worden met de nieuwe PGA gegevens die onlangs als basis uitgangspunt zijn vastgesteld. Het is op dit moment derhalve niet eenduidig te zeggen wanneer de fase 2 onderzoeken zijn afgerond.

3c) Onderzoek door Omgevingsdienst

- 5.1.2e: overheden willen hun eigen conclusies kunnen trekken en daar naar handelen. Daarom is vorig jaar, bij gebrek aan inzage in de voortgang van de SBE-

- onderzoeken, een bestuurlijk overleg ingesteld over de aardbevingsrisico's.
- Op verzoek van de provincie heeft de ODG, samen met VRG en inspectie SZW, vorig jaar onderzoeken gedaan bij een viertal bedrijven. Toen er besloten werd om dit onderzoek te starten (eind 2014) was er namelijk nog weinig bekend over de aardbevingsbestendigheid. Het onderzoek is eind 2015 afgerond en wordt nog aangepast aan de nieuwe NPR. Volgende maand besluit de provincie of er vervolgonderzoek zal worden ingesteld.
  - **5.1.2e**: de ODG is voornamelijk niet van plan om eigen onderzoek te initiëren.
  - Gerard Beukema heeft met gedeputeerde Homan besproken dat dubbel werk voorkomen moet worden. Daar zijn uiteraard goede afspraken voor nodig en het delen van informatie en planning (zie verder agendapunt 6a).

4. Prioritering en methodiek

4a) Prioritering

- **5.1.2e**: het prioriteringsoverzicht is opgesteld op verzoek van de NCG. Het zegt niets over de feitelijke omvang van het risico (daarvoor is immers het onderzoek nodig), maar wel over de prioritering op basis van potentieel risico. In de tabellen is 5 de hoogste prioriteit en 1 de laagste. Tabel 1 noemt de bedrijven met hoge tot gemiddelde prioriteit, tabel 2 noemt bedrijven met minder dan gemiddelde en lage prioriteit. Leidingen staan niet op de lijst.
- Gerard Beukema concludeert dat de werkgroep instemt met de prioriteringslijst.
- Wat betreft eventuele toevoegingen aan de lijst stelt Cor Zijderveld de stikstofleiding op het CPD voor. **5.1.2e**: de lijst zou misschien alle inrichtingen op de risicokaart moeten bevatten (300 bedrijven, o.a. LPG-stations). Actie bespreken ODG, VRG, SBE, Deltares en NCG: verkennen welke bedrijven en installaties aan de lijst toegevoegd moeten worden en met welke prioriteit.

4b) Handreiking

- **5.1.2e**: er is duidelijkheid nodig over de vraag of de provincie en de Omgevingsdienst instemmen met de handreiking. Als er dan later geïnspecteerd en gehandhaafd wordt, weet je tenminste op basis waarvan dat gebeurt.
- **5.1.2e**: het is wel lastig dat de methodiek nog in ontwikkeling is en dat onderliggende data nog veranderen. Het is niet duidelijk wat er nog nodig is, wat er nog komt en wanneer. **5.1.2e**: kan er een termijn komen waarbinnen een bepaalde versie van de handreiking geldig blijft? Het is nu lastig werken met voortdurende aanpassingen aan de handreiking, moet je dan telkens je berekeningen overnieuw doen?
- **5.1.2e**: wat er nu nog aan extra nuances in de handreiking komt is gericht op het verminderen van onzekerheden en dus conservatisme. Met andere woorden, als een installatie nu geïkt wordt aan de handreiking dan is later geen herberekening meer nodig. Wel zou ieder nieuw onderzoek de meest actuele versie van de handreiking moeten gebruiken.
- **5.1.2e**: er is toch nog een beleidsmatige uitspraak nodig over de handreiking, zodanig dat er voor een langere periode duidelijkheid is waarmee gerekend moet worden. Hierbij is een balans nodig tussen wat er nu bekend is en een niet te grote mate van conservatisme (die volgt uit de ruime onzekerheidsmarges van de nieuwe NPR).
- Gerard Beukema concludeert dat er behoefte is aan het binnenkort vastklikken van de methode.

5. Planning onderzoek en vooruitblik naar de uitkomsten

5a) Onderzoek ter ondersteuning van de handreiking

- **5.1.2e**: verweking van de ondiepe ondergrond is een belangrijk faalmechanisme, hoewel er nog weinig bekend is over die effecten in de Groningse bodem. In de handreiking is voor het verwekingsrisico een conservatieve rekenfactor opgenomen. Deltares doet onderzoek waardoor dat een meer realistische rekenfactor kan worden.
- **5.1.2e**: NAM overweegt daarnaast een opdracht uit te zetten voor grondonderzoek, waarmee het verwekingsrisico voor een aantal bedrijven ook empirisch kan worden vastgesteld. Dit is een belangrijk element in de berekening van de faalkansen (fase 2).
- **5.1.2e**: bedrijven hebben seismische meetapparatuur bij hun kantoren, maar registreren die ook de uitslagen bij de kritieke insluitpunten? **5.1.2e**: de afstand

tussen het kantoor en de insluitsystemen is klein op de schaal van de impact van een aardbeving, en de vraag is of dat op dit moment een beperkende factor is voor het protocol dat voor het CPD is ingesteld. **5.1.2e**: er komen nog meer meters. In overleg met de ODG komen er misschien ook tiltmeters, en bij Kisuma zijn die er al.

- **5.1.2e**: wat voor pga-waarden meten de bedrijven op hun terrein en hoe gaan ze daarmee om? **5.1.2e**: op het CPD is een protocol al klaar, waardoor duidelijk is welke maatregelen genomen worden als een pga van een bepaalde waarde zich voordoet. Actie Akzo: werkgroep/stuurgroep nader informeren over de gemeten pga-waarden en over het protocol.

5b) Beoogde aanpak, resultaten en mijlpalen Industrietafel

- Cor Zijderveld: de reviews hebben een doorlooptijd van ongeveer 8 weken. **5.1.2e**: NAM en Deltares werken aan standaardisering waar mogelijk, en aan strakker managen van het reviewproces waardoor de doorlooptijd zo kort mogelijk wordt.
- **5.1.2e**: IenM is bezig met de Regeling Risico's zware ongevallen, die ook zal ingaan op het risico als gevolg van aardbevingen. De bestaande QRA-verplichting gaat niet over het aardbevingsrisico. Pogingen tot kwantificering van het aardbevingsrisico zijn zeker nuttig, alleen zijn ze daarmee nog geen geaccepteerde methodiek. Wat wel op korte termijn verplicht wordt is een kwalitatieve analyse van het aardbevingsrisico, plus inzicht in de maatregelen die genomen worden als een aardbeving zich zou voordoen; dit is volgens het nieuwe BRZO verplicht vanaf medio 2016.
- **5.1.2e**: IenM zou graag informatie ontvangen waaruit de omvang van het probleem blijkt. Bijvoorbeeld een geanonimiseerd overzicht (op basis van tot nu toe uitgevoerd onderzoek) naar de faalorzaken en de eventuele maatregelen. Op basis daarvan kan IenM gaan overleggen met de andere betrokkenen over het noodzakelijke maatregelniveau. Actie Deltares i.o.m. NCG en SBE: geanonimiseerd overzicht maken met hoofdlijnen van tussentijdse bevindingen.

5c) Planning van de onderzoeken bij de meest risicovolle bedrijven

- Gerard Beukema: op korte termijn moet fase 1 worden afgerond bij alle bedrijven (tabel 1 en tabel 2). Daarnaast moeten, gezien de politieke toezeggingen, voor de zomer de complete onderzoeken afgerond zijn bij de belangrijkste bedrijven. Die conclusies zouden eerst gepresenteerd moeten worden in de volgende stuurgroep (juni/juli). Actie SBE: voorstel doen aan stuurgroep welke bedrijven van tabel 1 voor de zomer hun fase 2-onderzoek gereed zullen hebben.
- Cor Zijderveld: gezien complexiteit is het de vraag of er überhaupt fase 2 onderzoeken afgerond zijn voor juli.
- **5.1.2e**: Bij de planning hoort ook een streefdatum en liefst komt er ook een tussentijds overzicht van de gerealiseerde rapporten. Actie Deltares i.o.m. NCG en SBE: overzicht met stand van zaken van de onderzoeken.
- Cor Zijderveld: Het onderzoek bij North Refinery is gestopt op last van de curator; het bedrijf verkeert namelijk in faillissement. Actie ODG: verzoeken aan de curator van North Refinery om het onderzoek te laten afmaken.

5d) Financiële aspect

- De minister van EZ schreef eind januari aan de Tweede Kamer: "Ten aanzien van de bekostiging van versterkingsmaatregelen bij bedrijven wijs ik erop dat op dit moment onderzoeken naar eventuele maatregelen plaatsvinden. Als daaruit blijkt dat het nodig is om versterkingsmaatregelen te nemen, dan zijn er inderdaad afspraken met NAM nodig over de vraag hoe daarmee om te gaan, tegen de achtergrond van de aansprakelijkheid. De aansprakelijkheid strekt zich immers niet alleen uit tot schade, maar ook het voorkomen daarvan. De NCG zal bevorderen dat zulke afspraken tot stand komen, en vervolgens is het aan de bedrijven om binnen die kaders tot overeenstemming te komen met NAM."
- Gerard Beukema concludeert dat de NCG de werkgroep en de stuurgroep Industrie inzet om te bevorderen dat zo'n afsprakenkader inderdaad tot stand komt. Cor Zijderveld: financiële aspecten van versterkingsmaatregelen zijn nog niet opportuun, maar moeten er in ieder geval zijn voordat de fase 2 onderzoeken klaar zijn.

6. Informatie delen

6a) Informatie delen binnen de werkgroep

- Cor Zijderveld: in de werkgroep van SBE is 100% openheid afgesproken, ook als onderzoeken nog niet zijn afgerond. De enige beperking daarbij is dat overheidsdiensten deze informatie alleen kunnen inzien bij het bedrijf zelf. Dit heeft te maken met de vertrouwelijkheid en concurrentiegevoeligheid van delen van deze informatie.
- Gerard Beukema concludeert: we gaan die openheid naar elkaar geven, binnen de vertrouwelijkheid van deze werkgroep.
- 5.1.2e bedrijven willen dit samen met de overheden oplossen. Wel is er het een en ander mis gegaan in het verleden. De conclusie in het conceptrapport van de ODG, als zouden bedrijven niet primair gericht zijn op publieke veiligheid, heeft een zware deuk veroorzaakt in het vertrouwen dat bedrijven hebben in de ODG. Want die conclusie stond haaks op de openheid die het bedrijfsleven heeft betoond tijdens het onderzoek en op de uitgangspunten die bij de aanpak met SBE als uitgangspunt zijn gesteld door de bedrijven, waar de gehele aanpak primair op veiligheid is gericht. Een suggestie is om inspectie- en onderzoek meer te scheiden. Op dit moment ontbreekt een eenduidig kader/norm voor inspectie op aardbevingen en is het niet verstandig om het onderzoek door reguliere inspecteurs te laten uitvoeren.
- 5.1.2e herkent de kritiek niet, want bedrijven hebben geen bezwaar aangetekend bij de concept-rapportage. De ODG heeft een rol als toezichthouder, en doet daarnaast ook onderzoek.
- Gerard Beukema merkt op dat dit meningsverschil al eerder vrij scherp naar voren is gekomen. Het is goed om er aan het begin van de stuurgroep Industrie nog een laatste keer op terug te komen, zodat er dan hopelijk een streep onder kan. Ook al verschillen de opvattingen over dit punt, er lijkt toch genoeg vertrouwen bij de partijen om met elkaar verder te gaan, en om in openheid op weg te gaan naar gezamenlijke analyses en afspraken in de werkgroep en de stuurgroep. Op basis daarvan zal iedere partij natuurlijk zijn eigen conclusies gaan trekken, op basis van zijn eigen verantwoordelijkheid. Maar afwijkingen van de gezamenlijke analyses en afspraken zouden niet moeten gebeuren zonder bespreking in de werkgroep en de stuurgroep. Signalen vanuit de zijkant zijn niet gewenst.

b) publieke info: statement na stuurgroep

- Gerard Beukema stelt voor dat informatie over de voortgang en de resultaten van de onderzoeken alleen openbaar gemaakt wordt na goedkeuring van de stuurgroep.

7. Conclusies en acties

a) Nog andere opmerkingen over plan van aanpak?

- Het voorgestelde vergaderschema (zie plan van aanpak, bijlage 1) is akkoord.

8. Rondvraag

- 5.1.2e: de brief van de NCG aan SBE met de set gegevens die nu gebruikt kan worden (de pga-kaart en de kaart over de site effects), miste een gebruiksaanwijzing. Bijvoorbeeld voor de manier waarop de kaarten gecombineerd moeten worden om tot één pga-waarde te komen waaraan een bedrijf zijn installaties moet ijken. Verder is niet duidelijk wanneer er een volgende kaart komt.
- 5.1.2e: de landelijke lijn is dat BRZO-inspectieverslagen openbaar worden. Provincie en ODG gaan nog bepalen welk standpunt ze vanaf de zomer gaan hanteren. Gerard Beukema stelt voor dat dit standpunt besproken wordt in de stuurgroep alvorens het wordt toegepast.
- Cor Zijderveld: mogelijk kostbare versterkingsmaatregelen kunnen een negatief effect hebben op de keuze van (buitenlandse) hoofdkantoren om investeringen wel of niet te doen in Groningen. Zorgvuldige publieke communicatie is daarom belangrijk. Gerard Beukema: het is niet de bedoeling dat bedrijvigheid uit de regio vertrekt als gevolg van misplaatste beeldvorming.